

KONFERENCIJŲ APŽVALGA

Komunikacijos ir informacijos vadyba šiuolaikinėje organizacijoje: teorija ir praktika

Lijana Stundžė

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
Informacijos ir komunikacijos katedros lektorė daktarė
Vilnius University, Faculty of Communication,
Department of Information and Communication,
Lecturer, doctor
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
Tel. 8 (5) 2 36 61 19
El. paštas: lijana.stundze@kf.vu.lt

Šiuolaikinė organizacija, siekdama išlikti konkurencinėje aplinkoje, į tradicines vadybos sistemas privalo integruoti informacijos ir žinių vadybos principus. Atsiranda poreikis valdyti nematerialiuosius išteklius, todėl stebima informacijos vadybos kaita, vystosi žinių vadyba, kurios esmė – neapčiuopiamų išteklių naudojimas, valdymas ir tobulinimas. Žiniomis grįstos visuomenės kūrimas yra ekonomikos plėtros, darbo vietų kūrimo ir socialinės gerovės užtikrinimo pagrindas. Siekiant aptarti informacijos, žinių ir komunikacijos vadybos taikymo modernioje organizacijoje teorines ir praktines galimybes, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultete buvo organizuota mokslinė konferencija.

Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Informacijos ir komunikacijos katedra, tęsdama daugiametę tradiciją, 2009 metų lapkričio 20 dieną sukvietė informacijos ir komunikacijos mokslų teoretikus ir praktikus pasidalyti savo idėjomis, išvalgomis, tyrimų rezultatais ir patirtimi nacionalinėje mokslinėje konferencijoje „Informacijos ir komunikacijos vadybos aprėptys šiuolaikinėje organizacijoje: teorija ir praktika“.

Konferencijos tikslas buvo dvilypis – informacijos ir žinių vadybos teorinio ir praktinio taikymo analizė bei komunikaci-

jos vadybos tendencijos (problemų, pokyčių) šiuolaikinėje organizacijoje analizė.

Konferencijoje plenarinį pranešimą „Informacijos ir žinių vadybos praktinis taikymas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Parlamentinių tyrimų departamente“ skaitė kviestinė pranešėja iš Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Parlamentinių tyrimų departamento Renata Blagnienė. Prelegentė teigė, kad efektyvus darbas stipriai politizuotojoje, neapibrėžtoje ir nuolat kintančioje aplinkoje yra pakankamai didelis iššūkis net ir ilgametę patirtį turinčioms organizacijoms. Seimo kanceliarijos Par-

lamentinių tyrimų departamentas tokioje aplinkoje sėkmingai dirba jau devyniolika metų, nors daugelyje valstybės institucijų panašiu laikotarpiu įkurtos informacijos ir tyrimų tarnybos tyliai išnyko arba transformavosi į ryšių su visuomene tarnybas. Pranešėja trumpai pristatydamą departamento struktūrą ir funkcijas pažymėjo, kad departamentas yra integruota, informacinė, analitinė ir bibliotekines paslaugas teikianti parlamento struktūra, kurios pagrindinis uždavinys – kaupti, apdoroti ir teikti Seimo informacijos vartotojams įstatymų leidybos ir kitą Seimo veiklai užtikrinti reikalingą informaciją ir jos analizę, komplektuoti reikalingus spaudinius, kurti veiksmingą informacinę sistemą. Darbo organizavimo požiūriu visi departamento skyriai glaudžiai bendradarbiauja, papildydami vienas kitą materialiais ir žmogiškaisiais išteklių, todėl departamentą būtų galima pavadinti koordinuota komandinio darbo struktūra. Pranešime taip pat analizuoti vadybos aspektai, padėję Seimo informacijos ir tyrimų tarnybai ne tik išlikti, bet ir efektyviai veikti, tobulėti ir tapti tuo koordinuojančiu centru, kuris reikalingas, kad informacija institucijoje pasiektų tuos žmones, kuriems jos reikia. Apibendrinama pranešėja išskyrė keletą svarbiausių veiksmų, lėmusių sėkmingą tarnybos veiklą. Tai – orientavimasis į pagrindinius tikslus, nesiblaškyimas, ieškant konjunktyrinių tikslų, nepasidavimas pagundai imtis tarnybai nebūdingos veiklos, nešališkumas, profesionalumo ugdymas, tobulėjimo skatinimas, komandinis darbas, naujų informacinių technologijų taikymas. Nemažai prie tarnybos sėkmingos veiklos prisidėjo ir organizacinė kultūra, skatinusi atvirumą, dalijimąsi informacija, pagalbą, toleranciją.

Antrasis kviestinis pranešėjas Liutauras Ulevičius (M. Romerio universitetas) skaitė pranešimą „Ryšių su visuomene technologijos internete: etiniai ir teisiniai aspektai“.

Nors konferencija buvo nacionalinio lygio, tačiau tarptautškumo atspalvį jai suteikė viešnios iš Latvijos žemės ūkio universiteto (Latvian Agriculture University) prof. Margaritos Putninos pranešimas „The Management of Environment Discourse and Knowledge Society“, skaitytas anglų kalba. Prelegentė pristatė Bulgarijos ir Latvijos mokslininkų atlikto bandomojo tyrimo „Aplinkos holistinio interpretavimo modelis“ (The Model of Environments Holistic Interpretation) rezultatus. Tyrimo metu respondentai pripažino, kad aplinkos fenomenas, kuris turi įtakos komunikacijai, turi būti analizuojamas holistiškai pažymint dvasinės, socialinės ir fizinės aplinkos sąveiką.

Konferencijos metu skaityti pranešimai suskirstyti į dvi temines sekcijas „Informacijos ir žinių vadyba“ ir „Komunikacija: teorija ir praktika“.

Pirmosios teminės sekcijos „Informacijos ir žinių vadyba“ pranešimus skaitė doc. dr. (HP) Zenona Ona Atkočiūnienė „Žinių vadyba organizacijos kompetencijų plėtros kontekste“; doktorantė Erika Sadauskienė „Informacinių srautų valdymas: teorinė žiūra“, dr. Lina Markevičiūtė „Organizacijos informacinės brandos vertinimo modelis“, pranešėja iš Šiaulių universiteto Gražina Lamanauskienė „Akademine biblioteka kaip organizacija: informacinės kultūros aspektas“.

Informacijos ir komunikacijos katedros vedėja doc. dr. (HP). Zenona Ona Atkočiūnienė pranešime „Žinių vadyba organiza-

cijos kompetencijų plėtros kontekste“ pažymėjo, kad dinamiškoje, nuolat sudėtingėjančioje verslo aplinkoje organizacijos siekia tapti lanksčios, kūrybingos, inovatyvios ir kompetentingos. Strateginė informacija ir žinios apie organizacijos aplinką, gaminamus produktus ir paslaugas, technologijas daugiausia priklauso nuo to, kaip darbuotojų žinios ir kompetencija susijusios arba „remia“ organizacijoje vykdomą veiklą. Apibendrinama prelegentė konstatavo, kad žiniomis pagrįstas požiūris į kompetenciją, kūrybiškumą pabrėžia, jog organizacija, siekdama konkurencinio sėkmingumo, turi skatinti žinių atnaujinimą, modeliuoti žinių vadybos procesus, kurių pagalba skirtingų individų kūrybiškumas, sukauptos žinios, kompetencija būtų implikuojama į organizacijos veiklą, kurti tobulesnius produktus ir paslaugas.

Informacijos ir komunikacijos katedros doktorantės E. Sadauskienės pranešimas „Informacinių srautų valdymas: teorinė žiūra“ rėmėsi teorinėmis išvalgomis. Prelegentė kėlė klausimus, kaip reikėtų spręsti informacijos pertekliaus problemą, nemažinant informacijos apimčių; kaip pasiekti, kad informacinio srauto turinys, kilmė, perdavimo forma, periodiškumas ir kitos savybės atitiktų adresato ar vartotojo lūkesčius. Pranešime doktorantė apžvelgė teorinį požiūrį į informacinių srautų valdymą, atsižvelgdama į srautų savybes, vertikalų ar horizontalų jų visumos pobūdį; taip pat siekė atskleisti teorines žiūras į informacinių srautų valdymą organizaciniu lygmeniu.

Dr. L. Markevičiūtės pranešimo „Organizacijos informacinės brandos vertinimo modelis“ tikslas buvo pristatyti informacinės organizacijos brandos vertinimo mo-

delį, atitinkantį organizacijos veiklos brandos vertinimo modeliams keliamus reikalavimus. Pranešėja teigė, kad organizacija, taikydama informacinės organizacijos brandos modelį savo veikloje, gali sukurti sistemingo savo informacinės veiklos vertinimo, užtikrinto tobulinimo ir efektyvesnio bendrųjų tikslų įgyvendinimo sąlygas.

G. Lamanauskienė pranešime „Akademine biblioteka kaip organizacija: informacinės kultūros aspektas“ siekė atskleisti vyraujančias informacinės kultūros sampratas, jos lygmenis, kriterijus ir išanalizuoti praktinės raiškos ypatumus akademinės bibliotekos kaip organizacijos aplinkoje. Pranešėja teigė, kad pastarojo laikotarpio kultūros ypatumus lemia nuolat didėjantys informacijos socializacijos visuomenėje procesai bei sparčiai besiformuojanti globali informacinė-komunikacinė aplinka. Aktyvus informacinių technologijų diegimo procesas tampa neišvengiama šiuolaikinės kultūros dalimi. Informacinės technologijos tampa savitu kultūriniu fenomenu, daro įtaką visuomenei ir keičia kultūrinius jos prioritetus. Autorė pažymi, kad kultūra organizaciniame kontekste tampa dar sudėtingesnė, daugiafunkcinė ir netgi prieštaringa.

Antrosios teminės sekcijos „Komunikacija: teorija ir praktika“ pranešimus skaitė doc. dr. Renata Matkevičienė „Nesocialiai atsakingą veiklą vykdančių organizacijų socialiai atsakinga veikla Lietuvoje“, M. Romerio universiteto doc. dr. Margarita Išoraitė „Internetinės rinkodaros strategijos formavimo ypatumai“, doc. dr. Rimvydas Laužikas „Entropija paveldo informacijoje ir komunikacijoje“, dr. Laima Abromaitytė-Sereikienė „Marketingo etika Lietuvos žiniasklaidoje: žurnalistų ir

marketingo specialistų etinių nuostatų palyginimas“

Pranešime „Nesocialiai atsakingą veiklą vykdančių organizacijų socialiai atsakinga veikla Lietuvoje“ doc. dr. R. Matkevičienė aptarė korporatyvinę socialinės atsakomybės veiklą, kurią organizacija pristato save interesų grupėms; analizavo esminius korporatyvinės socialinės atsakomybės interpretavimo, raiškos aspektus bei korporatyvinės socialinės atsakomybės veiklos taikymo korporatyvinėje komunikacijoje galimybes. Prelegentė kėlė klausimą, ar socialinės atsakomybės veikla kaip ryšių su interesų grupėmis priemonė gali būti taikoma visų organizacijų, net ir tų, kurios vykdo nesocialiai atsakingą veiklą, yra alkoholio ir tabako gamintojos. Pranešime teorinės išvalgos buvo grindžiamos 2008 metų Lietuvos alkoholio gamintojų socialinės atsakomybės veiklos raiškos tyrimo rezultatais.

Doc. dr. Margarita Išoraitė pranešime „Internetinės rinkodaros strategijos formavimo ypatumai“, atsižvelgdama į veiksnius, skatinančius įmones ieškoti efektyvesnių būdų, padedančių įsitvirtinti globalioje rinkoje bei sėkmingai plėtoti veiklą vidaus rinkoje, konstatavo, kad įmonėms būtina kryptingai organizuoti rinkodarą, parinkti aiškią rinkodaros strategiją. Tačiau, kaip teigia prelegentė, rinkodaros strategijos parinkimas įmonei tuo nesibaiigia, nes svarbu parinktą internetinės rinkodaros strategiją kontroliuoti ir vertinti, atsižvelgiant į rinkos pokyčius ir vertinimo bei kontrolės rezultatus, kitaip net ir gerai parinkta rinkodaros strategija gali būti neefektyvi. Pasak pranešėjos, rinkodaros strategijos vertinimas ir kontrolė leidžia išspręsti problemą, kada ir kaip koreguoti,

kokiais rodikliais vertinti strateginę įmonės rinkodaros veiklą, norint pasiekti numatomų rezultatų.

Doc. dr. R. Laužikas pranešime „Entropija paveldo informacijoje ir komunikacijoje“ pabrėžė, kad XX a. prasidėjusi informacinės ir komunikacinės paradigmu plėtra ir besiformuojanti tinklaveikos visuomenė neišvengiamai daro įtaką įvairių veiklos sričių, taip pat paveldo sampratai, paveldosaugos, paveldotvarkos ir paveldo informacijos bei komunikacijos procesams. Prelegentas pranešimo objektu pasirinko matematinės informacijos teorijos taikymą paveldo erdvėje. Pranešėjas pateikė teoriniais svarstymais iliustruotų pavyzdžių iš konkretaus paveldo objekto – Dubingių piliavietės archeologinių tyrimų. Pranešime buvo teigiama, kad informacinės paradigmos taikymas paveldo tyrimuose leidžia kiekybiškai įvertinti paveldo objektus, nustatant paveldo kompleksų ir jų dalių santykį, lyginant paveldo objektus ir kompleksus tarpusavyje, siekiant identifikuoti kompleksą sukūrusių visuomenių ypatumus.

Dr. L. Abromaitytė-Sereikienė skaitytame pranešime „Marketingo etika Lietuvos žiniasklaidoje: žurnalistų ir marketingo specialistų etinių nuostatų palyginimas“ analizavo žiniasklaidos įmonių, kurios, kaip ir kitos įmonės, veikia konkurencinėje aplinkoje, siekdamos įgyvendinti savo tikslus, priima neetiškus sprendimus, kurių ypač pagausėjo ekonominio sunkmečio metu. Prelegentė teigė, kad, siekiant išsiaiškinti, kaip gerinti situaciją, būtina perprasti esamą situaciją ir nustatyti veiksnius, kurie daro įtaką sprendimų etiškumui Lietuvos žiniasklaidos įmonių marketinge. Pranešėja pristatė tyrimo, kuriame analiza-

vo žurnalistų, kuriančių žiniasklaidos turinį, ir marketingo / pardavimo specialistų, parduodančių pritrauktą auditorijos dėmesį, rezultatus.

Šioje konferencijoje pirmą kartą buvo pakviesti dalyvauti jaunieji mokslininkai, t. y. magistrantai. Jaunuosius mokslininkus iš M. Romerio ir Vilniaus universitetų subūrė Komunikacijos fakulteto informacijos vadybos antro kurso magistrantai. Konferencijos studentiškosios dalies tikslas buvo skatinti magistrantus dalytis sukauptomis teorinėmis bei praktinėmis žiniomis, inicijuoti mokslines diskusijas, stiprinti mokslo sklaidą informacijos bei komunikacijos vadybos srityse. Jų iniciatyva šios konferencijos kontekste vyko dvi didžiulės jaunųjų mokslininkų sekcijos „IT taikymo problemos ir galimybės“ bei „Informacijos ir žinių vadybos kaita organizacijoje“. Stu-

dentų sekcijoms vadovavo Komunikacijos fakulteto dėstytojai dr. Lina Markevičiūtė ir Džiugas Paršonis. Jaunųjų mokslininkų sekcijose perskaityta 18 pranešimų, kurie buvo parengti individualiai, taip pat grupėse. Su studentų skaitytais pranešimais galima susipažinti Komunikacijos fakulteto svetainėje http://www.kf.vu.lt/ikv2009/studentams/?page_id=122

Apibendrinant Komunikacijos fakulteto Informacijos ir komunikacijos katedros organizuotą jau trečiąją konferenciją, skirtą informacijos ir komunikacijos vadybos teorinių išvalgų ir praktinės raiškos analizei, akivaizdu, kad šios temos yra aktualios mokslo erdvėje ir jų analizė bus pratęsta kitose konferencijose. Konferencijos pranešimų pagrindu parengti straipsniai spausdiname šiame mokslo darbų leidinio „Informacijos mokslai“ numeryje.